СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 10. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 14. січня, 1926.

VOL. XXXIV. No. 10. Jersey City, N. J., Thursday, January 14, 1926. TREE CENTS

Вуглеві переговори розбиті.

НЮ ЙОРК, 12. січня. — Переговори межи властителями копалень вугля та представниками майнерської юнії, які велися вже два тижні та мали полагодити вуглевий страйк, що почався ще 1. вересня минувшого року, розбилися нині зовсім.

Коли майнерські представники знова відкинули внесення властителів про арбітрацію, властителі поставили внесення, щоби переговори відложити на неозначений час, з тим, що предсідатель конференції має право скликати їх наново.

Після зірвання переговорів кожда сторона видала публичну заяву про се зірванне, в якій складає вину за зірванне на своїх противників.

ДЕМОКРАТИ ЛУЧАТЬСЯ В СЕНАТІ З ПОСТУПОВИМИ РЕПУБЛИКАНЦЯМИ.

ВАШИНҐТОН, 12. січня. — Коли сенатови предложено нині питанне, чи признати членом сенату молодого Джерарда Ная, 33-літного редактора з Норт Дакоти, за признаннем заявилися при голосованню демократи й поступові републиканці. В той спосіб 41 голосом проти 39 Най став сенатором.

ЗАКОН ПРОТИ КЛЕНА ПРИЗНАНО КОНСТИТУЦІЙНИМ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 12. січня. — Найвисший суд нюйорського стейту розглядав нині питанне, чи стейтовий закон, який наказує всім потайним організаціям, як приміром Ку-Клакс-Клен, предкладати урядови стейту спис членів, годиться зі стейтовою конституцією. Суд признав, що леґіслятура мала право видати такий закон.

ДЕПОРТУЮТЬ 700 ЧУЖИНЦІВ КОЖДОГО МІСЯЦЯ.

ВАШИНҐТОН, 12. січня. — Слідчий комітет палати послів предложив конґресови домаганне признати урядови більшу суму гроша на кошта відсилання назад тих чужинців, що тут перебувають безправно. Після обчислень сього комітету, тепер є в Злучених Державах таких чужинців до 250,000, а уряд відсилає кождого місяця коло 700 людий. Відсилка одної людини коштує пересічно до 89 долярів.

БОРОТЬБА МЕКСИКАНСЬКИХ ВІЙСК З БАНДИТАМИ.

МЕКСИКО, 12. січня. — Мексиканські війска, вислані в погоню за бандитами, що вчора напали були на поїзд та вбили коло пів сотки людий, допали вже банди та в завзятій битві з ними вбили богатьох з них, а піманих плінників повісили на місци. Війска, що переважно належуть до кавалерії, гоняться за рештою далі.

МЕКСИКО КАЖЕ, ЩО ВОНО ВСПОКОЇТЬ ВАШИНҐТОН.

МЕКСИКО, 12. січня. — Мексиканський уряд ще не вислав ураядової ноти до Вашингтону в відповідь на американську ноту про мексиканський земельний закон, але заповів публично, що така нота буде скоро вислана. Заява висказує надію, що нота вспокоїть побоювання американського уряду.

ДЕМОКРАТИ КРИТИКУЮТЬ ІТАЛІЙСЬКИЙ ДОГОВІР.

ВАШИНҐТОН, 12. січня. — Підчас дискусії над ратифікацією (затвердженнем) американсько-італіянського договору в справі сплати італійських военних довгів цілий ряд демократів остро критикував сей договір, називаючи його простим зреченнем всіх довгів.

КАТОЛИЦЬКИЙ СВАЩЕНИК І УЧЕНИЙ КАЖЕ, ЩО БРАЙЕН ЗРОБИВ ШКОДУ ХРИСТІЯНСТВУ.

НЮ ЙОРК, 12. січня. — О. К. Клифорд, професор фільософії на Колумбійському університеті, почав нині свій курс про відношення еволюції (науки про розвій звіринних родів) до обявленої релігії.

Зараз на першому свому відчиті учений заявив, що наука про розвій висших родів з низчих се нині не теорія, але правда, ясно доказана та утверджена наукою. Загорілці, які в імени релігії виступають проти сеї науки, роблять релігії велику шкоду, бо вони проповідують засаду, що людина має лишень два виходи: або признати науку та відкинути релігію, або приняти релігію, а відкинути науку. Таке скрайне становище є не то, що не розумове, але й наскрізь шкідливе для самої релігії. На тій основі учений признав Брайена людиною, шкідливою для віри, яку він брався нерозумно боронити.

КОРАБЕЛЬ БУВ У ДОРОЗІ 109 ДНІВ.

НЮ ЙОРК, 12. січня. — До сього порту заїхав нині для пороблення направ норвезький корабель Стіклестед, який ще 109 днів тому назад вибрався з порту Ротердаму в дорогу до порту Вабани, на Новій Фундляндії. Корабель має 6,300 тон містоти, має одну шрубу та слабі машини. Сильні морські бурі на Атлантійському океані обезвладнили його машину так, що він мусів здатися на ласку филь та ждати допомоги. Случилося так, що його зочив один англійський корабель, аж як він був недалеко від нюйорського порту. Він і затягнув його до порту для направи.

СЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА РІДНУ ШКОЛУ.

В січні сього року збірки призначені на Рідну Школу в Галичині.

Всі збірки посилати через:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

СИЛЬНІ МОРОЗИ НА ОКЕЯНІ.

НЮ ЙОРК, 11. січня. — Пасажири корабля Франконії, що приїхали сюди нині з Англії з 36-годинним опізненнем, оповідають про страшні морози, які панували на середині океану. Цілий верх корабля укритий ледом на 6 цалів завгрубшки, мимо сього, що моряки змели в море підчас подорожи коло 100 тон леду. Капітан каже, що як він стояв на покладі, то йому здавалося, що воздух був так зимний, що слова замерзали на воздусі.

КОЛИ ВЖЕ НАС ТОРКНЕТЬСЯ „УКРАЇНІЗАЦІЯ".

В чому лежить причина українізації ріжних установ на Радянській Україні? Переводять її большевики не тому, що вони такі добрі і не тому, щоб їм так залежало на „українізованню" України, а тому, що цього вимагає само життя, що цього домагається свідома українська людність. Свідомий український елемент настоює вперто на цьому, щоби всі установи, що в часі довголітної московської неволі стали чисто московськими, щоб вони стали українськими. Доказом цього може бути лист поміщений в харківських „Вістях", який оце передруковуємо.

„Багато пишеться про обовязкову українізацію всіх установ, в тому числі і наших військових. Але не завше так робиться як пишеться. Наприклад, в нашому річевому складі всі співробітники вивчають українську мову вже давненько, аде толку з цього не багацько, тому що ніякого розпорядження про українізацію не було, а службовці кажуть, що взагалі того не буде, бо ми, мовляв, союзна установа. Звичайно, така думка досить помилкова, бо вкраїнізуються-ж не тільки цивільні установи всесоюзного значіння, але й військові частини Червоної Армії. Треба булоб потурбуватись і нам про українізацію. Що гадає робити управління постачання УВО, коли воно приступить до українізації нашої роботи? Цікаво булоб одержати від нього відповідь. Навіть бланки (урядові блянкети) у нас замовлені на 26-тий рік російською мовою".

ФАШИСТИ ДОМАҐАЮТЬСЯ ПРИВЕРНЕННЯ КАРИ СМЕРТИ.

Фашистівський часопис „Імперо" домагається при нагоді реформи карного закона привернення кари смерти.

СЬОГОРІЧНА КОЛЯДА ДЛЯ РІДНОЇ ШКОЛИ.

Різдвяна Коляда рішає рік річно про судьбу Рідної Школи, про її істнування. Якщоби Різдвяна Коляда не дописала, змушена булаби Рідна Школа замкнути свої школи і припинити дальшу діяльність. В той спосіб булиби ми позбавлені під Польщею ще й тих останніх шкіл, в яких можна виховати молоде покоління на ідейних борців за волю українського народа.

Наш нарід в краю розуміє вагу Рідної Школи. Тому в минулім році, коли холод і голод визирав з наших сільських хат, коли за коляду на Рідну Школу саджали колядників в польську тюрму, 1126 громад пішло з колядою і наколядувало по наших, горем прибитих селах $10,000. Себто зібрали на Рідну Школу за один раз таку суму, якої не складає ціла американська Україна за цілий рік.

А ми не повинні дати себе випередити в коляді старому краєви. Ми повинні зложити на ту ціль більше як складає голодне село в Галичині. Тому йдім з колядою на Рідну Школу в кождій місцевости, а зібрану коляду пересилаймо негайно до краю на потреби Рідної Школи через:

OBYEDNANNYE,
847 N. Franklin St.,
PHILADELPHIA, PA.

КИЇВСЬКІ „КОНТРАКТИ".

„Контрактами" називають у Києві великий річний ярмарок, що стягав все великі маси купців і так цікавої публики з України, як і представництво закордонних торговельних фірм. Термін найблищого контрактового ярмарку встановлено від 7 до 31 березня 1926. р. Ярмарковий комітет одержав багато заяв від чужоземних фірм, паризької та віденської торговельних палат. Данціґ висловив бажання надіслати свою делеґацію. Німецький консуль в Києві теж цікавиться умовами участи чужоземців на ярмарку. Центр вирішить в найблизшім часі питання про пільги для учасників ярмарку.

ШЕФ ПОЛЬКОГО ҐЕН. ШТАБУ УСТУПАЄ.

У звязи з проектованим урядом скороченням військової служби до одного року уступає шеф ґенерального штабу ґен. Галер. Він не годиться на редукцію армії.

В ОБОРОНІ ПРАВ ЧУЖИНЦІВ В АМЕРИЦІ.

В минулу суботу відбувся в Ню Йорку в готелі Астор великий обід, на який зійшлись представники ріжних американських і чужинецьких орґанізацій й установ обговорити зако-

Промовляли: Шервуд Едді, ла про ріґістрацію чужинців у Злучених Державах і Джансона про депортацію (висиланнне до місця уродження).

Промовляли: Тервуд Едді, голова національного комітету Фелловшип фор Крисчен Совшел Ордер; редактор дневника Ворлд, Волтер Липпман; один з жидівських лідерів Луис Маршел; і Чарлз К. Ґілберт, секретар комісії протестантської діецезії Ню Йорку.

Кромі того прислав своє письмо ґовернор стейту Ню Йорк, Алфред Е. Смит і сенатор Ню Йорку Роєл С. Ковпленд, а много инших прислало телеґрами.

Всі однодушно осудили сі проекти, називаючи їх російськими і царськими, які змагають до обмеження особистої свободи 7,000,000 чужинців у Злучених Державах, та до вияви ріжниці і ворожнечі між частиною населення сеї републики і її горожанами.

З уваги на те принято однодушно резолюцію з протестом проти сих обох законопроектів.

На зібранню були представники ріжних національностий в Злучених Державах. Від Українців був п. Василь Загаєвич, президент Globe Service Co. в Ню Йорку.

ФАШИСТИ У ФРАНЦІЇ.

У Парижі почав виходити новий денник „Нове Століття" з підзаголовком „Орґан загально-національного збратання для забезпечення політики переможців". Є це орґан фашистів; його редактором є один з редакторів монархістичної „Ль' Аксіон Франсе", Вальоа. Між співробітниками оголошено чимало відомих прізвищ літературного, мистецького та журналістичного світа.

НА ДНІПРІ.

В селі Дереївка міліція затримала 11 повстанців на чолі з отаманом Шминдіном.

Шминдін систематично робив напади на човни, барки та на пристані по Дніпру.

В штабі знайдено багато зброї, набоїв та ріжного краму.

Президент австрійської републики заповідає конець Польщі.

ВІДЕНЬ, 11. січня. — Кореспондент американської кореспонденційної аґенції Есовсійтед Пресс розмовляв з президентом австрійської републики д-ром Гайніщем про міжнародні відносини.

Др. Гайніш сказав до нього:

„Версайський мировий договір наробив богато чудацтв. Міліони Німців віддав до Чехо-Словаччини, а міліони Мадярів також другим державам. Осьтак примінено засаду небіщика Вилсона про самоозначенне народів. Вилсон не мав доволі сили, аби вимогти введенне в житє його засади, а поправді таки не знав ґеоґрафії і національних відносин в Середній і Східній Европі. Тому сі границі не удержаться. Гляньте на Польщу! Вона останеться лище поти, поки Росія не відзискає давньої сили. А тоді вона буде залита і зметена з лиця землі".

КРІЗА В АНҐЛІЙСЬКОМУ УГЛЕВОМУ ПРОМИСЛІ.

ЛОНДОН, 12. січня. — Власники копалень угля в Анґлії запевнюють, що углевий промисл переживає тепер крізу і тому хотять перевести реформи коштом робітників.

Вони предкладають зменьшенне платень майнерів і збільшенне їх часу праці, а кромі того хотять позбавити праці 100,000 майнерів. Також домагаються зменьшення зелізничих оплат для перевозу угля.

Майнерська федерація відкидає сі предложення, а проти останнього виступлять і зелізничники, котрі так потерпіли-б на зменьшенню їх платень.

ВІДКИДАЮТЬ ПЛЯН ДУМЕРА.

ПАРИЖ, 12. січня. — Соціялістична лівиця у французькому парляменті заявилася проти пляну фінансової реформи, який предложив міністер скарбу Думер.

ЕРРІО ЗНОВУ ГОЛОВОЮ ПАЛАТИ ПОСЛІВ.

ПАРИЖ, 12. січня. — Палата послів сьогодня знову вибрала Едуарда Ерріота своїм головою.

УЛЬТИМАТ ГІНДЕНБУРҐА.

БЕРЛІН, 12. січня. — Президент Гінденбурґ предложив націоналістам ультимат, кажучи, що коли не хотять співділати з кабінетом, який підпирає локарненський договір, то він без них обійдеться.

НЕ ДОМАҐАЛИСЬ УСТУПЛЕННЯ ГОРТІЯ.

ПАРИЖ, 12. січня. — Французьке правительство заявляє, що не домагалось уступлення реґента Угорщини, адмірала Гортія, по виявi фальшівників франків.

НОВІ ФАЛЬШІВНИКИ ГРОШИЙ.

ПАРИЖ, 12. січня. — В Лісбоні, столиці Портуґалії, викрито нових фальшівників гроший. Се, як кажуть, німецькі націоналісти. Вони замовили буцімто для уряду Портуґалії 400,000,000 портуґальських паперових ескудів в 500-ескудових нотах в Лондоні.

Їх викрито ізза небувалої розтратности.

ГОЛОСОВАННЄ НАД ПРОГИБІЦІЄЮ.

ОСЛО, столиця Норвеґії, 12. січня. — Норвеський король у своїй престольній промові в стортінґу (парляменті) заявився за предложеннем народови до голосовання через референдум, чи хоче заборони (прогибіції) алькоголю в Норвеґії, чи ні.

ПОЛЬЩА В НЕВОЛІ.

БЕРЛІН, 11. січня. — Тутешній дневник Дойтше Альґемайне Цайтунґ пише, що нещастем Польщі є французька неволя і польська армія.

Ґазета пише, що Польща так звязана з Францією, що всяка кріза у Франції відбивається на Польщі.

Дневник кінчить заввагою, що ані Франція ані Польща не потребують великих армій, одначе каже, вони не повинуються приписам локарненського договору, але аж тоді зроблять се, коли попадуть в повну економічну і фінансову руїну.

ІДЕ ДО ВІДНЯ.

МЕДІОЛЯН, Італія, 11. січня. — Заповідають, що бувший румунський престолонаслідник Кароль покине небаром Італію і виїде до Відня.

САМОГУБСТВО КНЯЗЯ.

ВІДЕНЬ, 11. січня. — В Замку Куденбурґ поповнив самовбийство австрійський німецький аристократ, князь Алексендер фон Ліхтенштайн.

Причиною самогубства нужда. Покійний прожив 24 роки.

АРЕШТУЮТЬ ШПІОНІВ.

ЛЕНІНҐРАД, Московщина, 12. січня. — Совєтська влада арештувала тут 50 шпигунів, які були зорґанізовані і відбували спільні наради.

Кажуть, що вони діставали великі фонди із закордону.

Користайте з нагоди!

ВСТУПАЙТЕ СЕЙЧАС.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ШІСТЬ ЛІТ ЛІҐИ НАРОДІВ

Колись люди загально вірували, що землю сотворено за шість днів та що її Створитель оглянув своє діло та сказав, що все дуже добре. Нині люди знова майже так само загально приймають, що творення землі тревало міліони літ, а чоловік навіть про себе самого не думає, що він досконале сотворіння. Найсильнійшим доказом своєї недосконалости було в чоловіка передовсім те, що він мусів вирішувати свої межинародні та межидержавні непорозуміння силою й війною. Инчими словами, людство, мимо проповідий пророків та релігійних провідників, не вважалося за братів, а за звірів, дивилося на світ як лісову пущу, в якій рішають кіхті й зуби.

Здається, що кожда війна викликала обмерзіння в думаючих людий, а висновом того обмерзіння було роздумування, чи не можнаби найти якийсь спосіб на мирне полагоджування суперечок межи великими масами людий. Такі роздумування стали загальними підчас світової війни, найбільшої війни людської історії. Кожда просто воююча сторона предкладала свій плян покінчення війни. Аліянтські провідники в загалі, а спеціяльно тодішний американський президент Вилсон виступив з пляном орґанізації межинародного збору, себто збору представників усіх держав, який мавби на будуче розсуджувати мирною дорогою ті суперечки межи народами й краями, які досі вирішувалося війною. В сей спосіб повстала думка організації Ліґи Народів. Думка сейчас захопила просто всіх людий, яким надоїло дивитися на стращну всесвітну різню.

Коли нарешті війна скінчилася побідою сих аліянтів та її союзників, тоді вони могли перевести в життя сі засади, які вони в час війни голосили. Та серед аліянтів сейчас появилася розбіжність думок. Одна часть дивилася за тим, якби запобігти війні на будуче, друга дивилася лишень за тим, якби то як найбільше скористати зі своєї побіди. На чолі першої партії стояв Вилсон, на чолі другої французькі політики. Вилсон показався нездібним побороти противну партію, і конець-кінців пішов з ними на уступки, щоби хоча троха вратувати свою ідею. В сей спосіб рівночасно повстала Ліґа Народів, яка мала вирішувати всі межинародні суперечки після засад справедливости, а не після волі побідника в оружнім конфлікті, але рівночасно повстали всякі договори, які побідники з мечем у руці заставили підписати побідженим, а які визискували сю побіду для побідника. Ліґі Народів, яка мала в засаді судити суперечки після засад справедливости, приказано перестерігати сих договорів, які опираються не на праві та справедливости, але на побіді й силі. В сей спосіб сотворено Ліґу Народів, але рівночасно викривлено її діяльність, заставивши її оберігати якраз ті засади, проти котрих вона мала повстати.

Сей нерозумний компроміс так скомпромітував ідею мирного розсуджування межинародних непорозумінь, що настрій поступових людий обернувся проти Ліґи Народів, а її творець Вилсон стратив свою славу в світі, а затим і в рідному краю. Загально думали, що Ліґа Народів, мимо гарних своїх основ, мусить пропасти якраз через те, що її звязано з версайським договором, який є памяткою перегнитого світа. Перші роки діяльности справді немовби потверджували сю думку. Виринали справи за справами, в яких Ліґа Народів повинна була заняти якесь слово протесту, як не зробити якесь діло, а Ліґа сиділа тихо. Ліґа не протестувала, коли Франція рабувала надрейнські провінції Німеччини, коли Франція нападала африканські народи. Ліґа мовчала, коли ляцькі розбишаки рабували Українців, Німців і Литовців. Під упливом таких подій Европа перестала просто сподіватися чогось путнього від Ліґи.

З часом настав в Европі ще один зворот у відношенню до Ліґи. Англії стало за богато французької геґемонії в Европі, бо се псувало англійський бизнес. Почалася протифранцузька акція, в якій відограти ролю могла Ліґа Народів. В сей спосіб Англія починає заявлятися за тим, щоби Ліґа мала справдішну силу виступати на случай заколочення межинародного мира. І Ліґа справді виступила досі один раз з доспішною інтервенцією, коли вона задержала воєнні кроки Греції проти Болгарії. Підписанне женевського протоколу та умови в Локарно Ліґа теж може вважати своїми побідами. Сі три факти починають тепер навертати настрій світа в користь Ліґи. Правда, в случаю грецько-болгарського непорозуміння Ліґа виступила проти слабих держав, але се дає надію, що коли вона скріпне, то вона буде звертатися й проти сильнійших. Скріплюватися вона відай буде, і то з тої самої причини, з якої вона слабла. Вона слабла через звязанне її з версайськими договорами. Чим більше слабнуть версайські договори, тим більше буде набирати поважання Ліґа Народів як справдішний межинародний трибунал.

Тепер поза Ліґою Народів стоїть большевицька Росія та Злучені Держави. В Злучених Державах настрій поволи повертається до Ліґи Народів, а Росія проти Ліґи лишень так довго, поки вона не має надії там дістатися. Як Ліґа обійме й сі держави, тоді вона стане справдішним межинародним парляментом, який може бути дуже важною ареною для оборони тих народів, яким заборонено обороняти свої інтереси у парляментах держав, у котрих вони живуть.

З КЕРТИЧНИХ НОР

Др. Данилович і його штаб, „Селянський конґрес" зборищем нечестивих. — Будьмо на сторожі!

II.

В першій статті на тему діяльности д-ра Сев. Даниловича, статті, яка в цілости впала жертвою конфіскати, звернули ми увагу — так сказатиб — на історичний бік хлібоїдства, його формальні переміни та зміни в особовому складі його „діячів". Нинішний головний керманич хлібоїдства д-р Сев. Данилович з моменту заістнування польської влади на українській національній території відсахнувся від всіх кращих традицій українського народництва. Ще в р. 1920 в часі наступу червоної армії покликаний Тильком, політичним референтом ДОҐ у Львові на „конференцію" як урядуючий голова радикальної партії (з огляду на відсутність дійсного голови д-ра Ів. Макуха) деклярував Польщі льояльність і вірність та заявився за польонофільською орієнтацією. Годиться з дійсним станом річей ствердити, що він — хоч виступав як теоретик радикальної партії, ніколи не втішався безоглядним довірям членів тієї партії. Навпаки, його громадська характерність кілька наворотами була ставлена під знак запиту і сумніву і в українській публичній опінії і в самій радикальній партії.

Від своєї конференції в ДОҐ у Львові д-р Сев. Данилович послідовно йде втертими шляхами хлібоїдства. Під цим оглядом виявив він значну енерґію. Не хитався і не зневірювався, видержав „на позиції". Багато хлібоїдських „політиків" вже перевелося, навіть Ільків час до часу виявляє невдоволення з польського режіму, а Данилович стоїть як скала. Як до Мекки спішить він щотижня до Варшави, щоби здати звіт зі своєї діяльности й одержати дальші поручення і вказівки. І так з доручення Варшави, „Пяста" і дефензиви розпочав він видавати „Селянський Прапор" в Станиславові, засипуючи цим безплатним свистком всі громади у Сх. Галичині. Одночасно розпочав він „вічевий рух" головно на Покутті при допомозі свого штабу. Гол. редактором „Сел. Прапора" є д-р Степан **Кравчук,** Буковинець, добре записаний в румунській сіґуранці і польській дефензиві. Крім того до штабу д-ра Даниловича належать о. **І. Амброзяк,** б. редакт. „Радикального Голосу" **Стовпюк,** б. екзекутор Гадзевич, б. студент **Когутяк.** б. теольоґ **Гаванський та** недокінчені ґімназисти **Стефурак** і **Марусик.**

Як бачимо, ця „невеличка, але чесна компанія", що знайшла захист під крилами д-ра Даниловича і „Сел. Прапора", розпочали наступ на наше селянство. Після „віч", які скликувано при допомозі темних типів в деяких селах, себ-то після перших підготовчих кроків, скликує д-р Данилович на 30 січня 1926 р. до Станиславова „І-ший селянський конґрес". З тією метою до всіх громад у Сх. Галичині на адресу громадських урядів, себ-то наказних війтів, розсилає він відозви з допискою: „П. комісар! Подайте відозву до відома громади". По словам тієї відозви „конґрес цей буде конституантою Українців у Польщі". Отже тепер польський уряд забаг „української конституанти" при допомозі Даниловичівського штабу. І хоч ця „конституанта" є „селянським конґресом", то всеж таки на нього мається „вибирати" не лише селян (по одному або по двох з села), але й делеґатів міст (по пять). Очевидно, про ніякі вибори й мови не може бути, бо наше селянство є занадто свідоме, щоби не розуміти цілей „селянського конґресу". Таж навіть Ільків в польському соймі ствердив, що „Сел. Прапор" і його „редактори" та „політики" є **удержувані польськими грішми** з гадючих фондів. Український селянин на тому „конґресі" не буде, але не виключене, що адміністрація й поліція зженуть там всіх наказних війтів і инші деморалізаційні типи. Буде це підприємство на широку ногу, бо аранжери заповідають знижку залізничих білетів, безплатний нічліг і дешеве перехарчування. Иншими словами: все буде заплачене.

Польські чинники, які думають, що вже осідлали інтеліґенцію, тепер енерґійно добираються до селянства, щоби при допомозі платних гайдуків покорити його „под нові всякого врага і супостата". Тому мусимо бути на сторожі. Громади повинні вже від тепер взяти в руки своїх наказних війтів і инших прихвостнів та слідкувати за їх діяльністю і їх рухами.

Д-р Данилович, забувши честь і затративши особисту й національну гідність, постановив зі своїми гайдуками сліпо виконати доручену йому задачу. Одначе українське селянство, здорове в своїм корінні, своєю відсутністю на цьому підготованому зборищі нечистивих, докаже, що деморалізація захопила тільки деякі нікчемні й продажні типи, але чужа широким масам.

З ГОЛОСІВ ПРЕСИ

Рільнича культура.

(З перемиського Укр. Голосу).

Рільнича культура стоїть у нас дуже низько, а управа ріллі, годівля худоби у наших селян мало що змінилась на краще. Як господарили тому 50 літ наші діди і батьки, так господаримо і ми нині. Не так воно у инших народів, як пр. в Німців і Чехів. Там з кождим роком господарка краща і селянин що раз більше зиску тягне зі землі і з годівлі худоби. Плодозмін, зміна насіння, раса худоби і розумний спосіб її годівлі — це річи у нас або зовсім незнані, або лише знані в початках. Тому то і Німці в часі війни не могли надивуватись, що в нас така убогість, хоть наша земля така урожайна, що всі нам її завидують.

Дехто каже, що саме урожайність нашої землі зробила нас такими байдужними супроти рільничої культури, і то не тільки тут в Галичині, але на всіх просторах української землі. Селянин на Поділлю переcкине якбудь плугом землю, кине в неї зерно і лишає ріллю волі Божій. Тай вона вродить, але далеко не тільки, кілько вродилаб, колиб була управлена по найновіщим вимогам рільничої культури. Та якби воно не було, то все таки наш селянин старавбися визискати землю і годівлю худоби, якби мав взори доброї господарки. На жаль, взірцевих господарств у нас нема, і селянин господарює так, як від батька і діда навчився. Ще є села у нас, де вимолочене збіже віють по старосвітськи решетом, вичікуючи вітру, бо млинка не знають і не вміють оцінити його вартости. Є теж ще села, де січку ріжуть на „скринці", одним різаком, який впроваджується в рух одною рукою і ногою, — замісць різати на січкарнях. Якби це Німець побачив, то з дива не зійшовби, бо в него тепер січку ріже кінь, запряжений до кирату, або електрична сила за годину вріже тільки січки, що в нас 5 людий на січкарни за цілий тиждень не зробить.

Таксамо мається справа з годівлею худоби. Возьмім нпр. годівлю свиней. У Німеччині цій галузи годівлі посвячують велику увагу, є окремі інспектори, що цю годівлю наглядають, поучують несвідомих, дають вказівки, які раси свиней надаються до годівлі. У нас годівлі свиней майже нема. Господар купує „паце", тримає його в карнику кілька місяців на „податок" — і от це наша годівля свиней.

Подібна є в нас господарка молочна, садівнича, пчільнича і т. д. Всюди застій, всюди темнота. Були наші люди в часі війни в чужих краях, бачили там розумну господарку, але не знають, як до неї братися. Бачили прекрасні сади в німецьких господарів, але таких садів не вміють розвести, бо ніде того не мали нагоди навчитись. І от їдеш нераз через наше село і бачиш коло хат тільки самі верби або дички, на яких дрібні і терпкі овочі родяться. Словом — у нас брак рільничої культури.

Якже-ж Німці, Чехи і инші народи вчаться цеї культури? Передівсім з господарських книжок і ґазет. Там є окремі ґазети для всіх галузей господарства, а також всі галузи господарства в приступний і розумний спосіб виложені в сотках книжок. У нас такі книжки по війні майже не появляються, а ті, що вийшли перед війною, вже вичерпалися. Так само є в нас тільки один господарський часопис „Сільський Світ", але й він появляється тільки раз на місяць. А повинен він появлятись що найменше раз в тиждень і то в більшім обемі, ніж появляється тепер раз в місяць. Це може статись тільки тоді, коли кождий селянин буде мати в хаті господарську ґазету і коли наша рільнича організація „Сільський Господар" поможе видавництву розростися і то не тільки морально але й матеріяльно.

Крім господарських книжок і ґазет, Німці і Чехи поширюють рільничу культуру при помочі господарських шкіл для молодіжи і численних зимових курсів. В німецьких господарських часописах находимо численні оголошення про такі зимові курси у всіх частях Німеччини, а зокрема Німці в Польщі любуються в таких курсах господарчих. Німецька господарська централя в Познані кермує тими курсами і орґанізує їх. Тому і нам би іти до Німців на науку і наша рільнича орґанізація повинна в тім напрямі бодай дещо зробити, щоб наша сільська молодь могла брати в них участь і приглянутись взірцево веденим господарствам.

У нас в краю є тепер близько пів сотні інжінерів аґрономії. Мали вони недавно зїзд у Львові і радили, як піднести у нас рільничу культуру. Та все таки мабуть і наші аґрономи не знають, як за діло взятись. Вони мабуть числили на готові посади управителів дібр і тепер завелися в надіях. Тому деякі з них кидаються за хлібом кудиінде, шукаючи посад по банках, в купецтві і тд. От і в тім хиба. В нас тепер треба принoровлюватись до вимог нового часу і творити власною ініціятивою нові вартости праці і тому наші аґрономи повинні дати почин в тім напрямі. Як кооператори і молочарі самі творять собі варстати праці, такі наші аґрономи повинні робити. Підставою їх діяльности повинні бути господарські фондації Тов. „Просвіта" і земельні маєтки инших наших установ. З них повинні у нас повстати взірцеві господарства і звідси повинні розходитись лучі рільничої культури по цілім краю. Звідси повинна виходити ініціятива й орґанізація рільничої культури. І коли в тім напрямі розпічнеться енерґічна діяльність, то не буде в звітах Тов. „Просвіта" нарікань, що цей або той земельний маєток під зарядом „Просвіти" тільки клопіт приносить. Наші аґрономи теж повинні взяти в руки фундацію бл. п. о. Йосифа в Скнилові.

Як це зробити — це річ аґрономів, їх фахових відомостий і їх підготовлення до такої роботи. Вони мають право в тім напрямі домагатись помочі наших товариств і нашої преси і певно знайдуть ту поміч. А що вже в тім напрямі в нас є початки роботи, про це свідчить хотьби діяльність двох аґрономів в копичинецькім повіті. Про це пишуть нам ось-що:

„В копичинецькому повіті відбуваються якраз тепер мандрівні господарські курси, які заслугують на увагу і наслідування в инших повітах. Повітовий соназвуо„гя евомміпеет вий Союз Кооператив в Копичинцях зрозумів на основі практики з попередніх літ, що сила його розвою лежить як-раз в орґанізації спілок при помочі поширення по селах господарської культури — господарськими лекціями і курсами. Тому приняв орґанізатора аґронома, а днесь працює там двох аґрономів-орґанізаторів. Сього року уладжено на основі плянів і деректив Краєв. Тов. „Сільський Господар" у Львові, мандрівну господарську школу, яка має тривати через цілий рік. Весь повіт поділено на 10 районів, а в кождому районі має бути 2—3 тижневий господарський курс — так, що в році буде 10 таких курсів. Наука вже зачалася. Перший курс відбувся між 2 а 15 падолиста ц. р. в селі Перемилові. Записаних учасників було 32-ох з 4-ох сусідних сіл, які не зважаючи на страшні осінні болота, ходили на лекції дуже пильно. Ходили також многі незаписані так, що на кожній лекції було поверх 50 слухачів. Виклади тревали пересічно 6 годин денно. Другий курс зачався дня 20 ц. м. в Нижбірку новім, для 5-ти сусідних громад. За цим підуть курси в дальших округах. На курсах викладають пп. інж. Волинець і Мущій. Їх лекції на практичні теми, що освітлюють і дають вказівки на богато пекучих господарських справ, є товчком до ініціятиви кооперативної по селах, до закладання дослідних піль, добору насінь, купна машин, раціональної управи і годівлі, тому нарід горнеться на курси. — Се нехай буде взором для сих повітових організацій, які дотепер оправдуються тим, що із-за господарської кризи в повіті селянство не проявляє жадного заінтересовання в справах господарської культури, тим більше, що много аґрономів чекає на працю, а її нема".

От і два аґрономи в Копичинцях самі, власною ініціятивою, створили собі варстати праці. І бачимо, як радо приняло їх село. Подібних варстатів праці можна утворити богато при добрій волі, фаховім знанню і залізній енерґії і витривалости. Тому наші аґрономи хай беруться до праці, хоч як непригожі обставини і нехай стають першими каменярами рільничої культури серед нашого народу.

З НОВИМ РОКОМ

Зі старим роком
Кінчиться нам все,
Чи було воно добре
Або було зле.

Кому було добре
У році старому,
Нехай ще ліпше
Буде у новому.

Щоби з новим роком
Доля усміхнулась,
Принесла нам тоє,
Що в старім забула.

Желаю вам всім
У році новому,
Най усміхнесь доля
У хаті кождому.

Анна Хомяк.

ТИХО.

Тихо!... Чутно зойк і стони,
Голос братньої розлади, —
Всюди черви, звірі, гади, —
І благально дзвонять дзвони,
Розливаючи рулади...

Тихо!... Зненависть людська,
Ніби зрадницький туман. —
Тоне в крови рідний лан. —
Чорні крила розгортає
Переможний ураґан...

Чути шум... А думи-духи
Лізуть в душу, смокчуть кров,
Нищать в серці всю любов,
Щоб вязала кволість руки
Ті, що рвуться із оков...

Чорне зло, як тінь між нами,
З лютим болем ходим ми
І сміється владар тьми
Десь в хмарах, під небесами:
„В їх журбі не винні ми!...“

Та не впадем!... В чорних ранах
Заколишем біль і жаль,
Загартуєм серце в сталь
І в безрадісних туманах
Піднесем свою скрижаль,

Де огненними словами
Ще з прадавних, сивих літ
Нам зоріє заповіт,
Що не раз поллєм сльозами
Шлях на волю, шлях на світ.

* * *

Тихо!... Вітре легкокрилий,
В свято волі, в ясний май,
Ти увільненим згадай,
Як громили дикі сили
Наш коханий рідний край!...

Клим Поліщук.

ДО ВСІХ ДОПИСУВАТЕЛІВ.

Просимо затямити собі:

1. — Дописі писати коротко.
2. — Виразно і читко.
3. — Лиш по одній стороні паперу.
4. — В дописях подавати лиш правдиві вісти.
5. — Писати лише про річи цікаві для усього загалу читачів, або бодай його значної части.
6. — В дописях нікого не перехвалювати без [illegible].
7. — Не лаяти нікого особисто, ані не нападати, ані не зачіпати.
8. — Не жадати звороту дописі, яку дописуватель написав за кілька мінут (коли її дуже потребує, може у себе оставити відпис).
9. — Не посилати „наглих“ дописий з домаганнем „сейчас“ помістити, бо се звичайно тільки показує, що дописуватель опізнився і хоче, щоб редакція се надоложила.
10. — Не присилати до редакції стихів і поезій недоладних щодо форми, або безвартних щодо змісту; а до того й не жадати звороту таких віршів.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ДЖОЛІЄТ, ІЛЛ.

Про коляду на Рідну Школу і „Наше Життя“.

Йдучи за відозвою рідного краю та покликом нашого Обєднання, рішили ми піти з колядою, що й виконали. Колядували слідуючі: Микола Віщун, Михайло Болехівський і Осип Кочан. Зложили на коляду по $5: Н. Гуцул, М. Болехівський, О. Качан $3, В. Коцелко $2, В. Кизмінскі 1.50, по $1: Н. Вущун, Д. Віщун, В. Гуцул, В. Глагода, Я. Павчак, М. Бучок, по 50 ц.: М. Цегельник, П. Борис, В. Любович, В. Шемелак, В. Левандовскі.

Ходячи з колядою ми завважили, що тут найшлобися досить поважне число Українців, але вони розсіяні і не зорганізовані. А многі належать навіть до ворожих нам організацій, пристають з ворогами нашого народа та не цікавляться нашими народними справами. Цілком так якби пропали для нашої нації. Инші знова живуть самі для себе і навіть не відчувають, що наш нарід кровавиться в важкій боротьбі, що на нашій рідній землі голод і нужда. Аж біль стискає за серце глядіти на те все. А преціньми маємо в нашій громаді товариство ім. Шевченка як відділ У. Н. Союза. І чи не могли би наші Українці, що блукають мов вівці, згорнутися в тім товаристві, яке гуртує біля себе гурток найсвідоміщих і найкращих одиниць? Коли не було того товариства, ніхто й не знав в Джоліет, що тут живуть якісь Українці, а через товариство і його добрих членів пішла слава про наше істнування.

В товаристві плекаємо товариського духа, даємо собі взаїмну поміч і розраду і допомагаємо нашому понебоволеному рідному краеви. Тому приступайте Браття і Сестри, громадно до нас, а коли нас буде більше, то буде більша сила і більша поміч нам самим і старому краеви.

Осип Кочан.

ТРИЙЦЯТЬ ТРИ РОБІТНИЧІ БАНКИ В АМЕРИЦІ.

Від листопада 1920 року, коли „Братство Залізничих Машиністів“ відкрило в Клівленді свій власний банк, по конець 1925 року, значить на протязі пяти літ від першої спроби, виросло в Злучених Державах трийцять три так званих „робітничих банків“, організованих і під управою ріжних професійних союзів і робітничих організацій та з їх фондами і вкладками їх членів.

Трийцять тих банків організував і завідував ними той сам союз залізничих машиністів, а саме (в тім порядку, як їх засновано: в Клівленді, Гамонд (Індіяна), Нотінгам (Огайо), Трі Форкс (Монтана), Спокейн (Вашингтон), Ню Йорк, Бостон, Портланд (Орегон), Бирмінгам (Алабама), Філаделфії, Гіліярд, Сеатл і Такома (всі три останні в стейті Вашингтон). Засновано їх з капіталом — на загальну суму — $4,225,000 гіл, й по конець 1925 року вони мали поверх 1,250,000 долярів надвишки і вкладок (депозитів) на загальну суму поверх 42 міліонів долярів. Найбільший з них клівлендський „Локомотив Енджинірс Кооперейшин Банк“ з $1,000,000 основного капіталу, $344,408 надвишки і $25,521,439 депозитів (по обрахунку з липня 1925 року).

Сім банків організовано иншими організаціями залізничників: в Сан Бернардіно (Каліфорнія), Міннеаполіс, Сент Луїс, Пітсбурґу, Синсинаті, Джексон (Мишиґен) і Кенсас Сіті.

Кравецькі юнії мають чотири банки, між иншими три орґанізовані „Амалґамейтед Клотінґ Воркерс“, — в Шікаґо, Ню Йорку і Філаделфії, й один, в Ню Йорку, юнією жіночих кравців.

Прочі організовані місцевими робітничими юніями і союзами юнійних організацій: в Ню Йорку („Федерейшин Банк“ нюйорської Федерації Праці), Індіянаполіс, Патерсон, Нюарку, Лос Анджелес, Грейт Фолс (Монтана), Туксон (Арізона), Бейкерсфілд (Каліфорнія). Машиністи мають свій банк в Вашингтоні.

Основного капіталу у всіх трийцять трьох банках поверх вісім міліонів долярів, надвишки близько трьох міліони, депозитів зложено (при кінці 1925 року) близько 90 міліонів.

ЧУБАР ПРО ТЮТЮНИКА І ГРУШЕВСЬКОГО.

Чубар виступив на Катеринославській партійній конференції з відчитом про роботу Центрального Комітету Комуністичної Партії (большевиків) України. На запити відносно Тютюника і Грушевського, Чубар сказав:

„Тютюник працює на мирнім фронті, здається у фотокіномітеті, а Грушевський в Академії Наук. На жаль, Грушевський ще ніде привселюдно не заявляв, що він визнав Радянську владу по суті й роботи та що він ладен працювати укупі з нею. Він цього не заявив, не вважаючи на цілу низку порад його знайомих. Він напевне вже і сам починає почувати себе ніяково зі своєю відокремленностю. Незабаром він цю заяву напевне зробить, коли перестане орієнтуватися на погляди своїх старих друзів, що залишилися за кордоном і почне уважно прислухуватися до голосу трудящих мас УСРР, що будують нове життя.

Виявляється, що еміграція вважає його за незалежного наукового робітника і за борця за соціялізм, тільки не комуністичними шляхами. Він, очевидно, хоче цей погляд зберігти і хоче цим сказати еміграції, що при радянській владі можуть жити навіть такі незалежні люде, як він.

Добре, коли він це говорить, а краще булоб, колиб він свою незалежність отверто впріг до нашого спільного воза і разом з нами вкупі, не озираючися на купку емігрантів“.

ЗАКОН ПРО ПРИВАТНИХ ДЕТЕКТИВІВ І ІНДУСТРІЯЛЬНУ ШПІОНАЖУ.

В Висконсині увійшов в життя ухвалений торік новий стейтовий закон про „приватних детективів, приватну поліцію і приватну сторожу“, який змінює дотеперішну практику всяких приватних поліцейських підприємств й помітний особливо тим, що обіймає між иншим також так звану індустріяльну шпіонажу. А саме до приватних детективів він зараховує тайних розвідників, яких спеціяльні агенції наймають до фабрик і майстерень, щоб в зни розвідували, що діється між робітниками, в юніях і т. д. та доносили будьто своїй агенції, будьто наймаючим робітників власникам.

Такі агенції, як теж окремих приватних детективів і розвідчиків новий закон ставить під державний контроль і вимагає, щоб вони для свого ремесла мали окремий дозвіл („лайсенс“) від стейтових властей. Дозвіл дає стейтовий секретар на один рік й на одно місто і на протязі року може його відкликати. Щоби такий дозвіл дістати, треба мати посвідку від пяти громадян свого повіту й затвердження від місцевої поліції і пожарної сторожі. Агенція мусить зложити залог („бонд“) в сумі пяти тисяч, а кожний окремий агент в сумі двох тисяч долярів. На тих, що без дозволу виконували б таку поліцейську чи розвідчу службу в стейті Висконсин, закон накладає кару від сто до пятьсот долярів і від трьох до шести місяців арешту.

Такого законного контроля над діяльністю різного рода приватних розвідчих підприємств домагалась між иншим Федерація Праці та инші робітничі організації стейту Висконсін. Так як ту діяльність новий закон у великій мірі унеможливлює, то затронуті ним агенції детективів стараються дістати проти нього судовий заказ („інджонкшон“) на основі його неконституційности, однаке перший федеральний суддя, перед якого справа поки що прийшла, признав його конституційність.

ГАЙДАМАЦЬКИЙ СКАРБ.

Повість з кінця XVIII століття.
За **В. Лозинським**
переповів **Михайло Ценівський.**

(6)

Товариш золотого знаку набурмосився сильно й булоб може прийшло до горячої репліки, та вахмайстер Порвиш ударив по шаблі долонею аж забряцала й так обізвався з видом поважного розємника:

— Де є лицарі, там і лицарський збір і кінець! Ґвардія піша коронна має рацію й нехай говорить дальше.

І ґвардієць говорив:

— Шляхотний лицарський зборе й любі камради, маю особливу честь рекомендувати тут ось приявного, чесного молодця Його Мость Пана Тимостея Клишку, сотника в надворній хоругві козацькій Ясновельможного пана київського воєводи. Цей хоробрий лицар і чесний старшина просить моїми устами, щоб йому вільно було поставити перед нами бутлю мушкателя.

Всі закликали:

— Згода, згода! Приймаємо й пана Клишка й його інтенцію й мушкатель.

І пили на здоровля всіх і вся. Пили і співали всіляких пісень. Серед співу не завважав Порвиш, що вже від хвилі стоїть за ним Жид, господар із під „Лицарського Когута“ і з таємничою міною тягне його за бандолет. Відвернувся вкінці Порвиш і глянув питаюче на Жида.

— Пане вахмайстер — шепнув йому Жид — хтось хоче поговорити з вами.

— Хай прийде завтра. Не бачиш, що тепер не маю часу — відтяв Порвиш.

Та Жид став його вмовляти, що він конче тепер потрібує говорити. Трохи цікавий Порвиш вийшов до ванькиря. Тут застав людину в халаті й у жовтому турбані на голові.

Був це Шахін — торговець душ.

Вахмайстер зміряв від ніг до голови Шахіна, що поклонився йому чемно й сказав:

— Пан офіцир дарують ласкаво, що я перервав забаву, та я бажавби поговорити в певних інтересі на окремішности.

— Не знаю вас, та це нiщо не шкодить — відповів вахмайстер підмащений трохи титулом офіцира. Говоріть, чого вам треба, скоро, бо на мене ждуть.

— Можеб пан офіцир сіли, а ручу, що не жалуватимете.

Порвиш глянув на Шахіна, потім кинув погляд на стіл, наче хотів торжественно стверджити, що був порожній.

— Гм... гм... почав мимрати. — Я оставив там камратів при вині... а тут... гм... так вечером я не розмовляю ніколи так на сухо...

— Дуже добрий звичай, дуже добрий і дуже здоровий — підхопив догадливий Шахін — а якого пан офіцир позволять: понтака, штетинського, французького? Може крамбамбулі або канарсекта? А може старого угорського? Мендель мій добрий знайомий! Коли шепну йому на вухо, то він загляне до кутика в пивниці й винесе таку бутельчину, що вже не була молода, коли Хмель Польщу воював.

— То хіба цього угорського, що тямить славного батька Хмеля — сказав Порвиш і підкрутив вус.

Станули небаром угорське на столі. Пан вахмайстер покушав і похвалив:

— Не лихий трунок, справді, та... коли на сухо не люблю розмовляти, то не хотівби я також, щоб тамті ждали на мене на сухо...

І вказав кімнату, де оставив своє товариство.

— Хай Бог береже! Я цього не хочу! — закликав Шахін — Мендель! Бутлю цього самого вина для панів офіцирів на мій рахунок.

Успокоївши так свою приятельську совість, Порвиш вихилив нову склянку й кивнув на Шахіна, що готов його слухати.

— Пан офіцир мають під доглядом Гайдамаків — почав Шахін.

— А маю там того трохи... — відповів байдуже Порвиш.

— Мене там один із них трохи обходить і я хотівби увільнити його: дурний, невинний хлоп, мій візник. Я показавби його пану офіцирові.

— Треба вам знати, що я не всіх Гайдамаків маю під сторожею. Вашого візника може немає між цими, що сиплють шанці в Кармелітів.

— Є, є, він є між цими...

— Якжеж він зоветься?

— Трохим.

— Знаю цього драба — відповів спокійно вахмайстер. — Голова, як корець, лице опаристе й посічене, ніс як здавлена куля, кудли мов на барані.

— Цей самий, цей самий! — закликав Шахін — як пан офіцир його описали, то так якби намалював. Я хотівби відібрати його назад до служби... це невинний хлоп.

— Гм... требаб за цим прохати, а колиб вам дали...

— Ну, я хочу просити... пана офіцира.

— Я не можу.

— Але я можу... стратити кілька дукатів...

Тут Шахін зняв зі себе черес і кинув його на стіл. Золото задзвеніло принадливо.

— Це буде трудно... сказав Порвиш і жадібно глядів на черес.

— За пять дукатів теж сьогодні трудно, а я їх не жалував.

— Треба над цим двічі надуматися — сказав вахмайстер, неначеб уже захитаний у воякській вірности.

— Двічі? Двічі пять то десять. Дам десять дукатів, а не надумуєтеся двічі.

— Ще що? Часте зараз тут до ладівниці?

— Дасьте зараз Трохима?

— До Трохима не так близко.

— До ладівниці теж.

— Бачите, пане купче — сказав по короткій надумі Порвиш — біля Гайдамаків стоять не тільки драгуни, але й ґвардійці; мушу перше з ними поговорити... сказав Порвиш.

Вахмайстер вийшов до другої кімнати, й повів ґвардійця в темний кут кімнати. Порадилися. По нараді вернув Порвиш до Шахіна.

— Згода! — сказав Порвиш.

— Дістану Трохима? — закликав Шахін зрадіючим рухом вдоволення.

— О півночі за Бернадинським валом приставимо його звязаного та з завязаними устами, бо це начальник, а криком готов усе зрадити.

— Дуже розумно — підхопив Шахін, — я сам хотів о це просити.

— Коли матимете його в руках, дукати мають бути зараз виплачені.

— Найчеснійше в світі.

— А як буде зі сторожею?

— Уже я маю на це спосіб — відповів з усміхом Шахін — Такими колесами можна їхати кожною дорогою — додав і показав дукати. — Ждатиму з підводою о півночі біля валів, щоб тільки не дурно.

— Маєте пароль на це! — запевнив вахмайстер і вдарив у наставлену Шахінову руку.

Коли вернув, сотник був уже так пяний, що не знав, що з ним діється!

— Що зробимо з сотником? Так годі оставити його — сказав ґвардієць!— Пани камрати, це мій гість — поможіть мені занести його на мою кватиру. Понесли. За ними пішов і Порвиш.

Під північ перед Бернадинськими валами заїхала мала брика, запряжена в три бистрі коні. З брики вискочило трьох чоловіків. Між ними був і Шахін. Жовнір, що стояв невподалік на варті, приглядався цим людям спокійно, начеб був втаємничений в умову Порвиша з Шахіном.

Ніч була темна. Нараз дався чути важкий хід кількох людей. Порвиш, ґвардієць і ще двох вояків на пів волікли, на пів несли якусь темну людську масу.

Вахмайстер підбіг до Шахіна:

— Трохим є, давай гроші!

Шахін вичислив на долоню Порвиша дукати. Принесли чоловіка геркулічної будови в подертій полотнянці, з ротом перевязаним сильно хусткою.

Шахін напружив зір і глянув на звязану жертву, кілько на це позволяла темрява. Колиб не темрява, побачилиб були на лиці Шахіна веселий усміх.

Нараз роздався на хребті валу міровий хід і голосні вартові кличі.

Торговець душ мерщій ухопив із товаришами звязану жертву, вкинули на віз та швидко відїхали.

— Ура! вдалось! — закликав ґвардієць — а дукати?

— Отут — відповів Порвиш — глянь, як брязчать.

І висипав гроші на долоню ґвардійця.

Ґвардієць потряс монетою й закляв сильно:

— До сто тисяч громів! Порвиш, це не дукати. Це не золото, пізнаю по звукові. Ах, драгуне, дурний драгуне, ти ніколи не числив дукатів. Ошукав нас поганин.

А Шахін із вязнем утікав та радів у душі. Нараз почув за собою кінну погоню. Казав що сили підганяти коні. Коні були сильні й бистрі й тупіт копит коней погоні вскорі втих.

Вже був кілька миль від Львова. Стало свитати. Шахін чувся вже безпечніще і казав звільнити біг. Тепер поглянув на Гайдамаку. Він віддихав важко.

— Треба його збудити — муркнув Шахін і вдарив сильно батогом звязаного раз і вдруге.

Ударений звинувся в клубок, потім напружив сильно всі мускули й нагло зірвався свобідно з солови. Шнури потріскали мов нитки.

Шахін подався скоро взад, мов у тривозі. А вязень скинув хустку з лиця, оглянувся счудовано довкола й добув ізза пазухи пістолю, вистрілив а куля свиснула попри саме вухо Шахіна.

Шахін зчудований глянув на вязня й зараз пізнав, що це не Трохим. Був це Клишко. Тепер добув він другу пістолю, а Шахін вискочив як кіт з брики й казав гнати що духа.

Брика зникла, а сотник Клишко стояв зчудований, перехрестився тричі й сказав:

— Напевно чорт! Чортівська штука, мана!

Так то Шахін за фальшиві дукати дістав фальшивого Гайдамаку.

Таке то вистроїв Порвиш за порадою ґвардійця. Ошукав він, ошукали й його.

Шахін казився з злоти.

(Дальше буде).

ДУРНИЙ ЛЕВ І МУДРИЙ ЗАЯЦЬ.

(Казка).

На горі, якої шпиль увінчали вічно зелені ліси, жив дуже сердитий лев, що звався Брумдада. Був він необмеженим володарем цілої околиці, яку нищив немилосердно. Всі звірі тої околиці поглядали на цю гору з великим жахом і пошаною. Кожда сємя втратила через нього когось із своїх. Олениці дрижали, як бодай трохи зашелестіло зівяле листя, що вкривало землю. Крілики не важилися вийти зі своїх кривбок, а навіть пантери і рисі не мали спокійної хвилини.

Бо цар лев хапав усе, куди ступав і де стояв, щоби заспокоїти свій апетит. Немилосердно, часом лише для забавки, вбивав усе, що йому станулo по дорозі. Ціла околиця все була в небезпеці. Коли вже звірі не знали що їм діяти, скликали збори й рішили предложити львови таке:

— Коли ваша величність зволить ласкаво не нищити нас усіх, то ми постановимо вашій величности щодня одного з нас посилати для їди, щоби инші могли жити спокійно.

Брумдада згодився на це й означив виразно годину, в котрій щодня мав мати жертву в своїй печері.

З того часу бідні звірі могли бодай трохи спокійнійше жити, хоч все таки не переставали боятися. Тому що крілики, гарні оленятка та мекаючі кізоньки не потребували вже боятися нападу льва, то виходили помало зі своїх кривбок, увихалися на свободі та бавилися лапанки й хованки.

Одного дня впав жереб на старого заяця. Всі земляки шанували його за його розум і славний був у них. Зі сльозами й голосінням супроводжали його свояки й приятелі аж до ліса. У глибині ліса була печера страшного льва з величезною гривою.

Після короткого, щирого прощання зі своїми рідними ступав старий заяць маестатично спокійно на стрічу судьбі. Але що він був дуже сміливий а заразом був трохи фільозофом, то сказав собі похитуючи помало й вдумчиво головою сюди й туди:

— Слухаємо лише зі страху та з привязання до життя. Хай лев жде спокійненько на мене! Йому й не останеться ніщо иншого.

І давай наш зайчик до вподоби гуляти, покріпився сочистими корінцями й радів любою красою розмріяного ліса.

Коли вкінці прийшов до печери льва, вже було досить пізно. Сонце стояло високо на полудні, а тиран мав неприємне враження в околиці жолудка, бо від ранку ще нічо не їв. А ще як побачив, що заяць так повільненько йде собі і що в його очах блестіла ніби злобна радість і ironія, то він страшно розлютився і скрикнув грізно до нещасної жертви:

— Відкіля то ти приходиш так пізно? Зараз же ходи тут близько до мене, хай покараю тебе по заслузі.

Заяць вдав, що правда, дуже скромненького, але не важився сповнити приказ льва.

— Ваша величносте, я дійсно тут не виноватий. По дорозі стрінув я иншого льва і він ніяк не хотів пустити мене. Але я присягнувся йому, що як стій вернуся та що мушу лише повідомити вашу величність, бо ж не хочу і не можу зломити мого слова. Ось я і тут!

Ну, то щось нечуване! — біснівся лев з великої люти. — Я є паном тої околиці, я є сам один. Хто це той безличний втікач, що важиться заперечувати мені мою власть? З ним буде те саме, що і з тобою, нуждений гризуне: раз в уста — і вже його нема!

— Так отже ваша величність зволять пійти зі мною?

І заяць з дуже великим трудом здержувався від сміху на думку, що може виструїти збитки тиранови. Попровадив льва аж до глибої криниці, яку побачив був по дорозі.

Сам сів на цямрину й попросив льва поглянути в криницю.

— Бачите, ваша величносте, там ваш суперник. Він заховався у найдальший куток своєї печери. Напевно почув, що ви надходите. Так він таки боїться. Так, гляньте лише, він навіть дрижить із жаху!

Лев дуже зрадів, що так найшов свого противника. Перехилився через цямрину і побачив віддзеркалений свій образ у трохи мутній воді. Але цього він не пізнав, бо він твердо вірив, що то той нахабний злодієць. Тому, як побачив його, попав у страшну лють. Мусив мати надолугу. Тамтой мусів відпокутувати. І вже кинувся у глибінь криниці, з якої більше не було вороття.

— Смачного, пане Брумдада!

Страшний рев стряс цілим лісом. То була відповідь а заразом смертний крик поборечного Брумдади.

А того вечера царила в цілій околиці така радість, що приходилось вірити, що звірі зсунулися з глуздів.

— Так, так, — сказала хитра мишка, — смілість і розум дадуть собі раду навіть із старим тираном!

СПРАВА ВИКЛЮЧЕННЯ З ЮНІЇ ПЕРЕД СУДОМ.

Чи юнія мусить приймати юнійного робітника з „перестурним листом", чи може не приймати його до себе, і чи в такім випадку він має право домагатися відшкодовання? Те питання розбирали недавно два суди в Огайо в справі Стівена Дж. Налті проти 65-го „локалю" союзу металових робітників (Амалгамейтед Метал Воркерс Аліянс). Той Налті був членом організації в Пітсбургу і взявши перестурний лист з пітсбургського локалю на весні 1921 року переїхав до Клівленду, де зголосився до місцевого відділу. Юнійна конституція постановляє, що члена з перестурним листом локаль мусить обовязково прийняти, хиба що в місцевости є страйк або локаут. Одначе юнія перестурного листа від Налті не прийняла й не хотіла прийняти його, коли він зголошувався пізнійше, і на тій основі він запізвав її о відшкодовання за страту, що без юнійної карти, яка йому належиться, він не міг дістати роботи. Дистриктовий суд в Клівленді рішив справу за ним, значить що юнія відшкодовання заплатила, і проти того рішення вона внесла рекурс до федерального Апеляційного Суду, спираючись на такі аргументи: що в той час, коли Налті зголосився до неї, велися переговори з компаніями в справі зарібкової платні і такі переговори утворять становище рівноважне з локаутом, коли юнія має право не приймати нового члена; і друге, що роботи в той час в Клівленді було мало і Налті міг би її не дістати навіть як юнійний робітник так, що можливо він і нічого не стратив. Одначе апеляційний суд затвердив рішення нижчого і признав позовникови відшкодовання, мотивуючи це так, що юнійна конституція була в тім випадку порушена і через те позовник потерпів страту. Переговори про платню не є те саме, що локаут, а тільки у випадках страйку і локауту юнія може не прийняти нового члена до локалю; инакше по юнійному статутові це прийняття обовязкове. Що до того, що навіть з юнійною картою робота була в той час непевна, про те свідоцтва на суді були різні, та у обставину брав на увагу вже й низший суд, призначуючи відшкодовання не за весь час безробіття.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ ім. Б. Хмельницького, від. 245, на своїм річнім мітингу вибрало слідуючий новий уряд на рік 1926: І. Морозко, предс.; В. Галій, ф. секр.; І. Войтович, р. секр.; контрольна комісія: М. Скоропад, І. Музика і М. Гаврішко; опікуни хорих: П. Рогоза і Іваничко і К. Квасій. Зі згляду на це, що фінансового справоздання на річнім мітингу не було, тому прохається всіх шановних членів, щоб явились на мітингу в неділю, дня 17. січня, о 2-ій год. пополудни, в галі Народного Дому. Контроля здасть справоздання з річного діловодства, старий уряд передасть свое діловодство новим урядникам. У всіх справах відділових проситься удаватись на адресу секретаря: Василь Гасій, 432 Дзенесі Ст.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється членів Тов. ім. Івана Франка, від. 83, що мітинг відбудеся дня 17. січня с. р., під ч. 847 Норт Франклин ул., о год. 1-ій пополудни. Буде справоздання приходів і розходів за минувший рік а також другі важні справи. Хто не буде платити регулярно своїх вкладок, буде суспендований. — Роман Караїм, предс.; Роман Карбівник, секр.; Ілько Савчин, кас.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє своїх членів, що місячний мітинг відбудеся 16. січня, в Народнім Домі, 72 Моріс Ст., на який всіх членів проситься прибути, бо будуть складані вкладки за мітинг та вибір нових урядників на рік 1926. Усіх членів проситься явитися. Невявившийся член запатить 1 дол. кари, а урядник 2 дол. — Йосиф Крайник, предс.; Николай Демкович, кас.; Семен Кусень, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Уряд Сестриць. Любов, від. 177, повідомляє своїх членів і членниць, що місячний мітинг відбудеться дня 17. січня, в неділю пополудни точно о год. 2-ій, під ч. 45 Pilgrims улиця в Укр. Галі. Проситься всіх членів і членниць місцевих і позамісцевих, прибути, бо є кілька важних справ до полагодження. Рівночасно повідомляється членів і членниць, що місячні мітинги мають відбуватися точно що третя неділя по першім, о 2-ій годині. Кождий член і членниця мають приходити на мітинги на спільні нарада і старатися зьбільшити ряди членів і членниць У. Н. Союза. Позамісцеві члени мають присилати свої вкладки перед мітингом. Адреса нового секретаря: Wolodymyr Rekrut, 94 Bogman St., Providence, R. I.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє своїх членів, що річні збори відбулися в суботу, дня 2. січня с. р. Уряд на рік 1926 зістав вибраний як слідує: Григорій Галецький, предс.; Василь Цільник, заст. предс.; Іван алецький, фін. секр.; Петро Олійник, касі. ф. секр.; Василь Одинський, касієр; Дмитро Федун, з. кас.; Николa Марків, рек. секр.; Павло Стахів, заст. р. секр.; Василь Вересюк, Іван Бігун, Стефан Шевців, контр. комісія; Петро Свистун, Семен Скоробагатий, Йосиф Нижникевич, контролори; Михайл Пелих, Василь Цільник, тростіси; Іван Букиль і Михайл Кузь, прапорщики. Збори будуть відбуватися кождого місяця в третю суботу по першім. Слідуючі збори відбудуться в суботу, дня 16. січня, о годині 8. вечером, в Укр. Нар. Домі, 217 Іст 6. ул. Пригадуєтся інтересованим членам, щоби привели зі собою нових членів; бо будуть приймати до Братства після статута а до У. Н. Союза без вступного. Обовязком кождого члена явитися на зборах. — Григорій Галецький, предс.; Николa Марків, секр. рек.

ПАСАЇК, Н. ДЖ. Отсим повідомляється членів Тов-а ім. Т. Шевченка, від. 42, що місячний мітинг відбудеся в неділю, дня 17. січня 1926 року, о 2-ій год. пополудни, під ч. 237 Hope Ave. Проситься членів прибути на сей мітинг, бо є деякі справи до полагодження, котрих не моглося покінчити на річнім мітингу. Рівночасно проситься членів організувати нових членів як до Тов. так і до У. Н. Союза та приводити на мітинг, щоби записати їх вписати. Тепер приймаєсь без вступної оплати. Постараймось, щоби наше Товариство ім. Т. Шевченка зросло в силу до сто членів старших, а дітий годин до пятьдесять. — В. Лелет, голова; О. Свитак, секр.

ТОЛІДО, О. Бр. св. О. Николая, від. 167, повідомляє, що річний мітинг відбувся дня 13. грудня, 1925, на котрім зістали вибрані слідуючі урядники на рік 1926: Б. Униско, предс.; Г. Миськів, заст.; П. Рошинка, секр.; Н. Скотинський, з. секр.; І. Кульматицький, П. Зонкевич, контр. комісія; І. Лоняк, М. Космина, опікуни хорих. Повідомляється членів, котрі не були на мітингу, що мітинги на 1926 рік будуть відбуватися в другу неділю по першім. На сей місяць мітинг відбудеться дня 17. січня в домі члена Корнови, 3318 Stickney. Проситься точно прибути на другу годину пополудни, бо є важні справи до полагодження. Будесь дітий вписувати до Молодечого Союза, котрого ще нема у Толідо.

ТАВНТОН, МАСС. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 122, повідомляє усіх своїх членів, що річний мітинг відбудеться дня 17. січня 1926, о годині 2.30 пополудни, East Taunton, Mass. Проситься місцевих і позамісцевих членів явитись, бо нові урядники будуть перебирати урядованє, як також старі урядники будуть здавати справоздання за рік 1925. Подаєм до відома, що нові урядники вибрані на рік 1926 отсі: Стефан Вальчак, предс.; В. Маршалок, заст.; Ілія Давидчук, секр.; Сошек, заст.; Юлія Проницька, кас.; К. Захаревич, заст. Мітинги будуть відбуватися що третя неділя по першім. Усіх членів проситься явитись. Невявившися члени підпадають карі 50 ц., а урядник 1 дол. Будесь приймати до відділу і до У. Н. Союза без вступного; Кароль Сідлінський, б. секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Укр. Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що звичайний місячний мітинг відбудеся в неділю, 17. січня, о годині 4-ій пополудни, в галі церковній. Проситься всіх членів на сей мітинг прибути. Новий уряд на рік 1926 зістав вибраний як слідує: Іван Цап, предс.; Теодор Пилипишин, заст. предс.; Василь Мандзій, секр.; Василь Комар, заст. секр.; Григорій Сакала, кас.; Никола Чолій, заст. кас.; Никола Мазур і Павло Дюк, контролори; Йосиф Романич і Н. Гавриляк, надзирателі хорих; Бартко Ладуні, дверник; Т. Кушовський, кап.; Іо. Федьків і М. Голуб, хорунжі. — В. Мандзій, секр.

ЦЕНТРАЛІЯ, ПА. Відділ 90. повідомляє своїх членів, що місячний мітинг відбудеться 17. січня, в неділю зараз по Службі Божій в галі церковній. Проситься всіх тих, котрі довгують по два і по три місяці з 1925 року, щоби прийшли на мітинг, бо коли не прийдуть то Братство за них більше не буде вплачувати до головної каси. В наш тепер дуже тісне життя то є правда, бо 5 місяців страйк, але також хто не має чим платити то повинен прийти на мітинг і сказати, чи за него платити чи ні. Тож прошу уважайте, хто хоче, щоби за него Братство платило, нехай явиться на мітингу. — Теодор Винник, предс.; Іван Чепа, секр.

СВЯТОЧНА ІНСТАЛЯЦІЯ НОВОГО РЕКТОРА УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В ПРАЗІ.

Як ми вже повідомляли, Ректором Українського Вільного Університету в Празі обрано на біжучий академічний рік проф. д-ра Олександра Колессу. Святочна інсталяція нового ректора відбулась 20-го листопаду м. р. у великій авдиторії чеського Геольогічного Інституту в Празі і виглядала дуже імпозантно як по кількости присутних, так і по численности привітань, одержаних від ріжних наукових інституцій, громадських організацій, представників чеської влади та инш.

Після короткої промови уступаючий ректор проф. Хведір Щербина прочитав звіт з діяльности Університету за минулий — четвертий рік існування Університету. Склад Університету був такий: 20 звичайних професорів, 8 — надзвичайних, 3 доценти-суплєнти, 3 доценти, 4 лектори. Студентів на фільософічному факультеті 437 і на правничому 382, всі переважно Українці. Відбулось викладів на фільософічному факультеті 104 години.

Не дивлячись на тяжкий матеріяльний стан Університету, він спромігся випустити кілька власних фундаментальних наукових видань, а також завязав міцні звязки з иншими закордонними науковими установами.

Передаючи Університет новому ректорові, проф. Хв. Щербина дякував професурі за допомогу, вітав академічну молодь і бажав Університетові дальшого розвитку.

Новий ректор прочитав свій доклад на тему „Генеза новітньої української повісти", в якому послідовно і вичерпуючо довів головну тезу, а саме, що повісти Квітки Основяненка з народнього життя були одним з перших такого роду повістей в цілій світовій літературі.

Закінчилось свято співом чеського, словацького і українського народніх гімнів, виконаних академічним хором.

БУРЯ В ЧЕСЬКО-СЛОВАЦЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ.

У чесько-словацькому парляменті прийшло до таких скандалів, що варшавські посли можуть позавидувати своїм празьким колєгам! Недавно зібрався новообраний парлямент Чехо-Словацької Республики на своє перше засідання. Крик і галас вибух, як тільки появився премєр-міністер Швегля.

Урядові партії привитали Швеглю оплесками, а опозиція, зложена з усіх національних меншостей (головно Словаків і Німців), свистала і кричала „геть!" Коли посли складали присягу через подавання руки премієрови міністрів, то одна німецька послка, повертаючи на своє місце, демонстративно витерла в хустину руку. Це викликало нову бурю. Промови нововибраного голови парляменту ніхто не чув за криками.

Слідуючого дня діялось ще гірше. Програмову промову премієра Швеглі чули хиба ті посли з урядової коаліції, які оточили трибуну. Швегля кричав з усіх сил, але його таки перекрикували! Словацькі посли кричали: „Злодії!" Ви вкрали нам за Закарпаттю чотири мандати! Вибори йшли під багнетами!" Потім Словаки співали національний гимн, а Німці свій гимн, який є заборонений у Чехо-Словаччині! Вкінці прийшло таки до бійок на пястуки! Потурбовано теж газетних справоздавців. Міністри втекли з парляменту, лякаючися тих синців.

Обструкцію роблять — як згадано — національні меншости за переслідування їх чеською політикою.